

Metsälintuindeksi ja peltolintuindeksi

EATR1 kokous 10.6.2025

Katja Matveinen, maa- ja metsätalousministeriö

Esitys pohjautuu Matti Koivulan ja Aleksi Lehikoisen esityksiin teemaryhmissä 5 ja 4

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Metsäekosysteemien ennallistaminen (artikla 12)

- Ennallistamisasetuksen tavoitteena on parantaa metsäluonnon monimuotoisuuden tilaa myös suojelualueiden ulkopuolella.
- Metsäindikaattorit koskevat kaikkia metsiä yhtä lukuun ottamatta, eli niitä seurataan sekä suojelualueilla että talousmetsissä
- Saavutettava kansallisella tasolla indikaattorein kasvava kehityssuunta, kunnes saavutetaan **tydyttävät tasot**
- Indikaattorit kuvaavat monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden rakennepiirteiden – kuten kuollut pysty- ja maapuu sekä puuston monilajisuus – määrän lisääntymistä. Kaikille pakollisena indikaattorina on metsälintuindeksi.

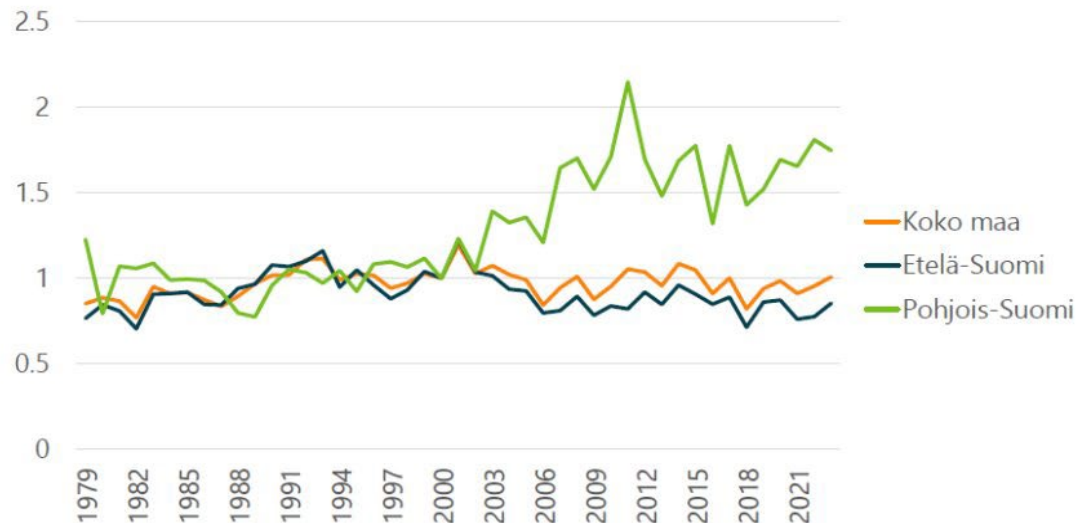
Yleisten metsälintujen indeksi, pakollinen kaikille

Määritelmä: Metsälintuindikaattori kuvaa yleisten metsälintujen runsauden kehityssuuntaa eri puolilla Eurooppaa ajan mittaan. Kyseessä on yhdistetty indeksi, joka on luotu Euroopan metsäluontotyypeille ominaisten lintulajien havaintotietojen perusteella. Indeksi perustuu kunkin jäsenvaltion lajiluetteloon (Asetus (EU) 2024/1991).

Tilannekuva

- Suomessa käytetty indeksi perustuu Luonnontieteellisen keskusmuseon valtakunnalliseen linja- (vuodesta 1979) ja pistelaskentaverkoston (vuodesta 1984) yleisten pesimälajien pitkäaikaisaineistoihin
- Indeksiin sisällytetty 29 lajia, jotka ovat ekologiaaltaan hyvin erilaista

Indikaattoriin vaikuttavia toimenpiteitä

- Talousmetsien luonnonhoito: järeiden ja vanhojen elävien puiden säästäminen, kuolleiden puiden säästäminen ja lisääminen, monipuolinen puusto
- Kiertoajan pidentäminen
- Riistametsänhoito: esim. riistatiheikköjen, alikasvoksen vaalimisen, puuston koko- ja tiheysvaihtelun ja sekametsäpiirteisyyden lisääminen

Metsälintuindeksin lajilista

Varpushaukka – *Accipiter nisus*
Pyy – *Tetrastes bonasia*
Metso – *Tetrao urogallus*
Lehtokurppa – *Scolopax rusticola*
Pohjantikka – *Picoides tridactylus*
Peukaloinen – *Troglodytes troglodytes*
Punarinta – *Erithacus rubecula*
Leppälintu – *Phoenicurus phoenicurus*
Kulorastas – *Turdus viscivorus*
Laulurastas – *Turdus philomelos*
Idänuunilintu – *Phylloscopus trochiloides*
Sirittäjä – *Phylloscopus sibilatrix*
Tiltalti – *Phylloscopus collybita*
Hippiäinen – *Regulus regulus*

Lisätiedot: [Luonnontila.fi](https://luonnontila.fi)

Indeksin lajit, perustelut ja laskenta: Lehikoinen
ym. 2024/Linnut-vuosikirja

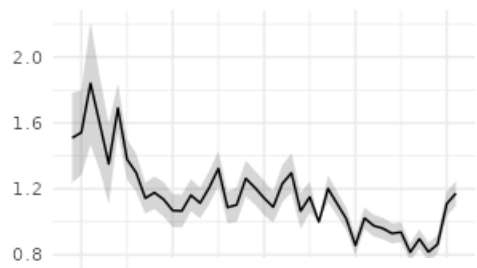
Hömötiainen – *Poecile montanus*
Lapintiainen – *Poecile cinctus*
Töyhtötiainen – *Lophophanes cristatus*
Kuusitiainen – *Periparus ater*
Puukiipijä – *Certhia familiaris*
Harmaasieppo – *Muscicapa striata*
Pikkusieppo – *Ficedula parva*
Kuukkeli – *Perisoreus infaustus*
Peippo – *Fringilla coelebs*
Järripeippo – *Fringilla montifringilla*
Vihervarpunen – *Carduelis spinus*
Urpiainen – *Carduelis flammea*
Käpylintulaji – *Loxia* sp.
Taviokuurna – *Pinicola enucleator*
Punatulkku – *Pyrrhula pyrrhula*

Maatalousympäristön lintuindikaattori

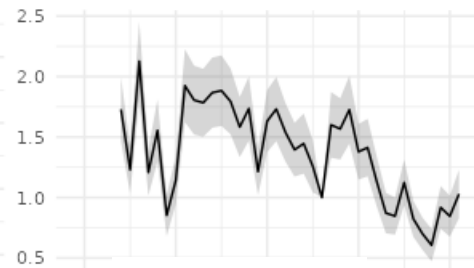
- 13 lajia
- Esiintyvät runsaina maatalousympäristössä
- Yhdistetty kannankehitys käyttäen kotimaisia lintulaskentoja kansainvälisiä mallinnusmenetelmiä
- Vetovastuu Luomus
- Tiedot vuosittain Lukelle ja MMM:lle
- EU:ssa keskeinen monimuotoisuusmittari

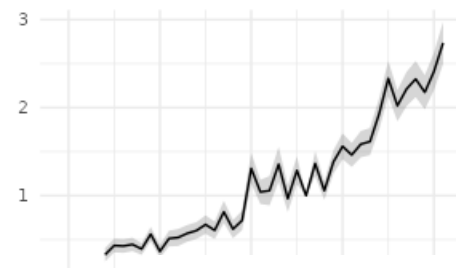
Kiuru

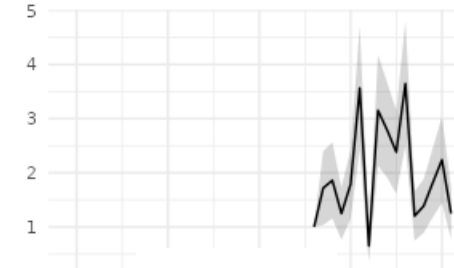
Niittykirvinen

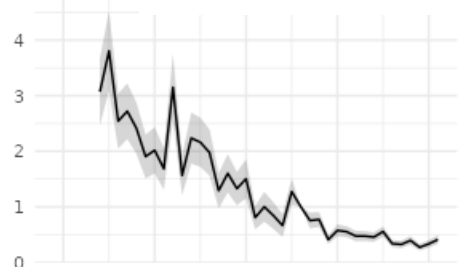
Naakka

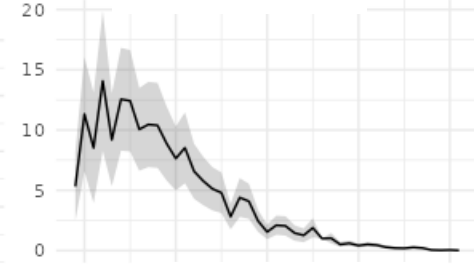
Ruisrääkkä

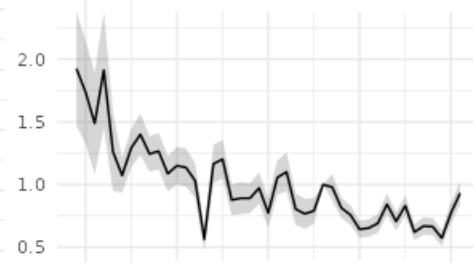
Räystäspääsky

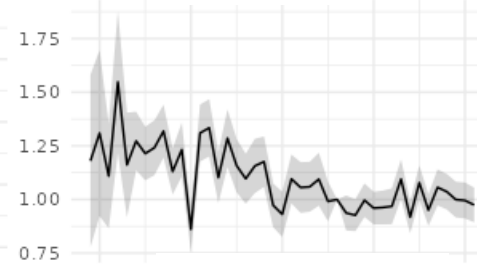
Peltosirkku

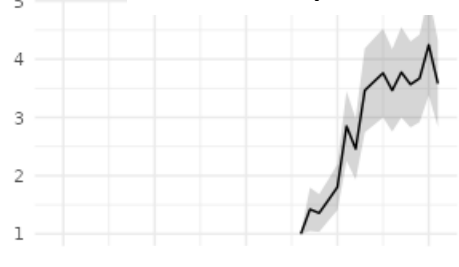
Haarapääsky

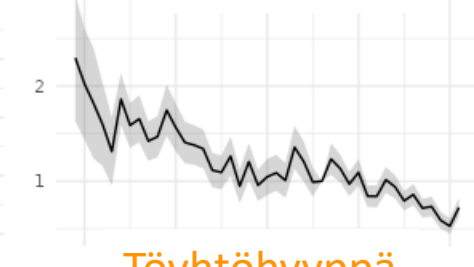
Isokuovi

Pikkuvarpunen

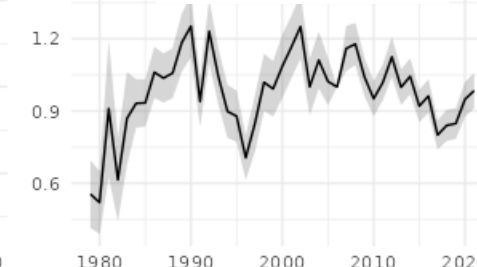
Pensastasku

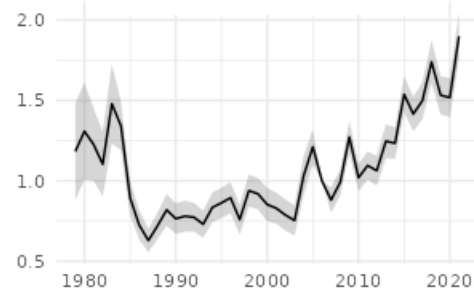
Kottarainen

Pensaskerttu

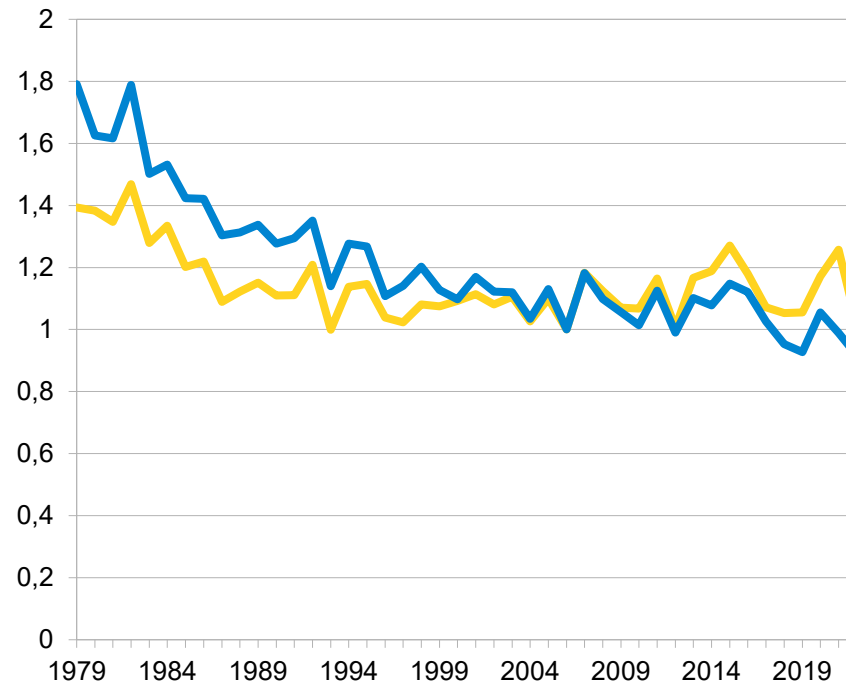

Töyhtöhyppä

Avomaalajit

Peltolintuindikaattori

- Peltosirkun nopea taantuminen vaikuttaa indikaattoriin
- Useita muita taantuvia avomaalajeja

Indikaattori (sin; 13)

Indikaattori ilman peltosirkkua (kelt)

Johtopäätökset

Vähentyneet lajit suosivat:

- syysviljat
- viljelemättömät alat (mm. kesannot)
- pienipiirteiset maisemapiirteet: pientareet, ojat, pensaikot, saarekkeet
- Nurmet

Johtopäätökset: suositukset

- Kesantomaisten alojen lisääminen
- Pienipiirteisten maisemaelementtien ylläpitäminen ja lisääminen
- Laidunnusvelvoite karjatiloilta
- Nurmien lisääminen, etenkin viljavaltaisille alueille
- Talvi- ja kevätaikaisen kasvipeitteen lisääminen
- Luomupinta-alan lisääminen (EU tavoite 2030 25%)
- Toimenpiteillä suurin vaikutus avomaiden keskiosissa, vähiten reunoilla tai pienillä pelloilla

Kiitos!

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet